

Maanmittari johtajana ja kansainvälisenä ammatillisena vaikuttajana – kuinka se leivotaan naiselliseen, mutta napakkaan ulkokuoreen? Reseptiä voi tiedustella Uudenmaan liiton alueidenkäyttöjohtajalta ja MIL:n varapuheenjohtajalta Seija Vanhaselta.

Haastattelu: Tuula Manninen
Kuvat: Antero Aaltonen

TYÖSKENTELYÄ UUDENMAAN LIITOSSA **– kestäväää kehitystä** **Kuusisen yläkerrasta**

Seija ei lämpene erityisemmin tasa-arvon puolesta taistelijaksi: "Sekaan vaan", hän rohkaisee niin alasta kiinnostuneita tyttöjä kuin poikiakin ja: "...loppu onkin jokaisesta itsestään kiinni."

Paljasjalkainen helsinkiläinen

Uudenmaan Liiton päämaja sijaitsee maamme ainoan metropolin kiihkeimmässä ytimessä. Kun organisaation ydintehtävät ovat maakunnan kehittäminen, maankäytön suunnittelu ja maakunnallinen edunvalvonta, kipuaminen Aleksanterinkadun yläkerroksiin on oiva muistutus siitä, missä mennään. Katutasoon jää raitiovaunujen kirs kunta, katureromtin pölyt ja kiireisten helsinkiläis-

ten askellus. Ylhäällä liiton tiloissa on yllättävän hiljaista. Perspektiivi ulottuu kauas yli Helsingin kattojen – tai päättyy jyrkkään kurkistukseen 9. kerroksesta ahtaalle kauppakadulle.

Täällä on työskennellyt nyt runsaan vuoden uusien haasteiden parissa alueidenkäyttö-vastuualueen johtaja, maanmittausinsinööri (DI) **Seija Vanhanen**.

Seijan tausta maanmittariksi on se yksi tuttu: matemaattisia opintoja koulussa ja koulun jälkeen. Nuorena aktiivi-

sesti partiolaisena toiminut tyttö kaipasi kuitenkin enemmän ulkoilmaelämää kuin tulevaisuus matematiikan lehtori-
na lupasi. Paljasjalkainen helsinkiläinen lienee sekin yksi tyyppi maanmittarista.

Stadilaisuus on vaihtunut sittemmin sipoolaisuudeksi. Bussipysäkilläkin on matkaa 3 km.

– Perheessä on kolme ajokorttia ja kolme autoa, joten se siitä kestävästä kehityksen mallista. Jokainen meistä hurauttaa oman puolen tunnin ajomatkinsa omien aikataulujensa mukaan, Seija toteaa sarkastisesti.

No, kestävässä kehityksessä mahtaa kuulua myös oman elämän hallinta ja joustavuus asioissa, joissa elämän voi tehdä itselleen ja ympäristölleen helpommin hallittavaksi. Sellainen huokuu mutkattomasta Seijasta.

Kokemusta kuntasektorilta – johtajaksi maakunnan liittoon

Seijan työhistoriaa leimaa vahva kunnalliselämän tuntemus: yli 20 vuotta Keravan kaupungin palveluksessa. Aluksi toimistoinsinöörinä, sitten geodeettina. Organisaatiomuutosten myötä geodeetin perinteiset tehtävät alkoivat vaihtua kaavoitus-, asunto- ja elinkeinoasioihin. Tulipa kuvaan kaupunginjohtajan sijaisuuskin. Jatkovaa muutosta olisi ollut luvassa Keravallakin, mutta:

– Halusin toisenlaista muutosta, mahdollisuutta katsoa asioita toisesta perspektiivistä. Ikääkin oli jo kertynyt ja ”kello tikitti” tässä mielessä. Jos muutosta halusi, siihen oli tartuttava nyt. Uudenmaan liitto työpaikkana oli ja on edelleen toiveiden täyttymys.

Kellon tikitys on tuttua naisille vähän joka elämän vaiheessa. Sikäli tasa-arvo on lisääntymässä, että työelämässä keski-ikäisyys aiheuttaa tikitystä myös miehille. Seija ei tosin lämpene erityisemmin tasa-arvon puolesta taistelijaksi.

– Sekaan vaan, hän rohkaisee niin alasta kiinnostuneita tyttöjä kuin poikiakin ja jatkaa:

– Loppu onkin jokaisesta itsestään kiinni.

Uudenmaan liitto aloitti toimintansa vuoden 1993 alusta, kun silloiset maakuntaliitot ja seutukaavaliitot yhdistyivät. Uudenmaan Liittoon kuuluu Uudenmaan maakunnan 24 läntisintä kuntaa, Helsingistä Hankoon. Maakunnan 10 itäistä kuntaa muodostavat puolestaan Itä-Uudenmaan Liiton. Maakuntien liitot ovat jäsenkuntiansa muodostamia kuntayhtymiä.

Uudenmaan liitossa ylintä päätösval-

”Maakuntakaavan tärkein tehtävä on kasvun hallinta. Se tarkoittaa edellytysten luomista hyvälle elinympäristölle sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehityksen edistämistä.”

taa käyttää 72-jäseninen maakuntavaltuusto, jonka kokoonpano vastaa kunnallisvaalien mukaista poliittista tulosta. Maakuntavaltuusto kokoontuu yleensä kaksi kertaa vuodessa. Maakuntavaltuuston puheenjohtajana on tällä hetkellä helsinkiläinen **Arto Bryggare**.

Liiton käytännön toimintaa ohjaa ja valvoo 20-jäseninen maakuntahallitus. Maakuntahallituksen valitsee maakuntavaltuusto alueen poliittisten voimasuhteiden mukaisesti. Maakuntahallitus pitää kokouksia noin kerran kuukaudessa vantaalaisen **Risto Rannan** johdolla.

Uudenmaan liiton toimiston korkein virkamies on maakuntajohtaja **Aimo Lempinen**. Hänen alaisuudessaan toimii viisi johtajaa omine vastuualueineen. Vastuualueet ovat aluekehittäminen, maakuntapolitiikka, alueidenkäyttö, kansainväliset palvelut ja hallinto.

Alueidenkäytön tehtäviin, joista Seija siis vastaa, kuuluu maankäyttö- ja rakennuslain mukainen alueidenkäytön suunnittelu sekä ympäristöön ja yhdyskuntatekniseen suunnitteluun liittyvät tehtävät, samoin maakuntakaava ja sen toteutusta edistävät hankkeet ja lausunnot.

Maakunnan kaavoitus on strategioiden luomista

Millainen on tyypillinen työpäivä maakunnan liitossa?

Sellaista ei kuulemma olekaan. Päivät ovat aina erilaisia, tyypillistä on vain

”Kaikki kunnat eivät aina tunnu pitävän lisääntyneestä omasta vaikutusvallastaan. Jos maakuntakaava ottaisi kantaa kaikkiin alueisiin, olisi niin helppo vedota siihen ja sen rajoituksiin kuntien omassa päätöksenteossa.”

kokousten suuri määrä. Koska kokoukset ovat pääsääntöisesti muita kuin luottamuselinten kokouksia, merkitsee se sitä, että niitä varten ei laadita esityslistoja eikä pitkiä asiaselostuksia. Keravalla aikaa meni paljon esityslistojen laatimiseen ja muuhun luottamusmiesten päätöksentekoa palvelemaan toimintaan. Ja illat vierähtivät kokouksissa. Liitossa työaika pysyy paremmin kuosissaan ja aikaa jää enemmän varsinaiselle suunnittelutyölle.

Omat haasteet on uuden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella suunnittelulakin. Meneillään on uuden lainsäädännön mukaisen maankuntakaavan laatiminen. Kaava on edeltäjiään seutukaavoja yleispiirteisempi, ns. strategiakartta, jossa otetaan kantaa nimenomaan valtakunnallisiin ja ylikunnallisiin tarpeisiin. Kun nykyiset voimassaolevat seutukaavat ovat esitystavaltaan 100 %-sia aluevarauskarttoja, maakuntakaavan luonnos sisältää paljon ”valkoista”, johon ei maakuntakaavoituksessa oteta kantaa. Näiden alueiden käyttötarkoitus määräytyy kuntien kaavoituksessa. Maakuntakaavassa ei esimerkiksi esitetä erikseen maa- ja metsätalousalueita.

– Kaikki kunnat eivät aina tunnu pitävän lisääntyneestä omasta vaikutusvallastaan. Jos maakuntakaava ottaisi kantaa kaikkiin alueisiin, olisi niin helppo vedota siihen ja sen rajoituksiin kuntien omassa päätöksenteossa.

Mitä strategisia ratkaisuja maakuntakaava sitten sisältää?

– Maakuntakaavan tärkein tehtävä on kasvun hallinta. Se tarkoittaa edellytysten luomista hyvälle elinympäristölle sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehityksen edistämistä. Tyypillisiä kaavassa käsiteltäviä asioita ovat esimerkiksi taajamat ja niiden väliset liikenneyhteydet, virkistys- ja suojelualueet, energiahuollon verkostot ja satamat, Seija tiivistää.

– Oman mielenkiintoisen kokonaisuuden muodostaa kaupan suuryksiköiden esittäminen kaavakartalla.

Uuden lainsäädännön tarkoitus on, että kaavoitusprosessin eri tahot osallistuvat kaavan valmisteluun alusta asti. Maakuntakaavoituksessa tämä on kuitenkin ongelma. Kuinka saada kansalaiset osallistumaan suunnitteluun, kun tunnetta on, että ihmiset eivät yksinkertaisesti osaa ottaa tällaisiin seudullisiin ja ehkä kaukaisilta tuntuviin asioihin kantaa. Laki joka tapauksessa edellyttää osallistumisen mahdollistamista ja edistämistä.

Uusimaa on suunnittelualueena ainut-

laatuinen. Väkeä tulvii lisää, oli se sitten toivottua tai ei. Tärkeää on kasvun hallinta. Täällä sijaitsee lyhyin välimatkoisin metropoli, upea saaristo, vehmas maaseutu. Yrityksillä näyttää edelleen olevan hyötyä toisistaan: Helsingin työpaikkaomavaraisuus on reilusti yli 100 %:n. Näin yritysten ratkaisut sanelevat sen, että työpaikat sijaitsevat lähellä toisiaan, asuminen on levinnyt ympäri Uuttamaata ja kauemmaksikin ja pendoliinot ovat tulleet osaksi jokapäiväistä liikennöintiä.

MIL – luonnollinen tapa edistää oman alan hyvinvointia

Yhteiskunnallinen vaikuttaminen työssä luo varmaan edellytyksiä myös toiminnalle Maanmittausinsinöörien Liitossa, MIL:ssä?

Seija on ollut mukana aktiivisessa toiminnassa jo muutamia vuosia, jäsenenä iänkaiken – siis opiskeluajoista – ja hallituksessa 1990-luvun loppupuolelta. Kun tämän vuoden alusta aukeni mahdollisuus varapuheenjohtajuuteen puheenjohtaja **Mikko Uimosen** työpariksi, Seija ei epäröinyt. Oman alan hyväksi työskentely on tuntunut aina luontevalta.

Tällä hetkellä ongelma niin Suomessa kuin muuallakin Euroopassa on, että ala perinteisessä mielessä ei ole oikein vetävä. Ihmekös sinänsä, työpaikat ovat meillä enimmäkseen julkisella sektorilla, jossa ikärakennetta on viime vuosina kasvatettu. Uutta polvea ei ole ollut kasvamisessa edes perus- saati vaativampiin tehtäviin. Onneksi yksityisellä puolella on päättä saatu auki muun muassa kiinteistöjohtamisen sektorilla. Tärkeää maanmittareiden kannalta onkin, että aktiivisesti vallataan uusia alueita niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Koulutus antaa tähän kyllä hyvät mahdollisuudet.

Jo nyt on nähtävissä maanmittareiden tarvetta: kaavoitajista on kova pula. Maanmittauslaitoksen työntekijöistä puolet jää eläkkeelle seuraavan 10 vuoden aikana – tulevaisuudessa meitä tarvitaan! Palkkauskin on Seijan mielestä itsestämme kiinni.

Seijan vilpitiön toive on, että maanmittareilla menee

hyvin. MIL:n toiminta mahdollistaa myös luontevia kontakteja eri sektoreille, niin Lapin maanmittaustoimistoon kuin korkeakoululle tai oikeusministeriöön. Varapuheenjohtajan roolissa Seija on mukana maankäyttö- ja rakennuslain seurantar ryhmässä, jonka tarkoituksena on kerätä kokemuksia ja ennakoita lain muutostarpeita. Näköalapaikka siis. Samoin on osallisuus Euroopan maanmittarijärjestössä CLGE:ssä (*The Council of European Geodetic Surveyors*), joka koontuu kaksi kertaa vuodessa. Euroopalainen maanmittari on useimmiten yksityissektorilta, virkamiesrooli on pohjoismainen piirre. Viimeksi järjestö ko-

”Tärkeää maanmittareiden kannalta onkin, että aktiivisesti vallataan uusia alueita niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Koulutus antaa tähän kyllä hyvät mahdollisuudet.”

koontui lokakuussa Malagassa, seuraavaksi Seijalla on edessään lento Lausanneen Sveitsiin.

Kriittiset naiset hellittäkää

Aito kiinnostus kaikkeen inhimilliseen ympärillä tapahtuvaan on niin tyyppillistä Seijalle, että haastattelu karkaa välillä rungostaan. Kiinnostavaa on kuulla, että koulukielitaidon pystyy elvyttämään, kun siihen tulee tarve ja uskaltaa käyttää vierasta kieltä tilaisuuden tullen. Mutta niiden perinteisten naisnäkökulmakysymysten esittäminen melkein unohtuu. Niin naisellisuuden perikuva kuin siro Seija onkin, naisen roolista miehisessä ympäristössä hän ei näytä olevan kiinnostunut ongelmoimaan. Perheenäiti pulpahtaa esille vain kerran, kun Seija päivittelee rakennusosastolla syksyllä aloittaneen teekkaripoikansa edesottamuksia. Nuorukaisen huolettomuus koulunkäynnin ja opiskelupaikan hankinnassa oli kaiketi epäilyttänyt vanhempia, erityisesti äitiä.

– Munat olivat kaikki ns. samassa korissa – mutta itsevarmuus kannatti, Seija hymähtää ja siihen liittyen irtoaa meille naisille sentään yksi kommentti:

– Maanmittausala on naisille ihan OK. Meidän olisi vaan hellitettävä, itsekritiikkiä vähemmälle!